

Socialnämnden

Mathias Elmersjö
Utvecklingsledare
mathias.elmersjo@ekero.se

PM - Överförande av ansvar för fältassistentverksamheten från socialnämnden till kultur- och fritidsnämnden

Dnr SN22/37

Inledning

Ekerö kommuns fältassistenter arbetar uppsökande och förebyggande med ungdomar 12-18 år och träffar ungdomarna i de offentliga miljöer de befinner sig; i skolan, på fritidsgårdarna och på allmänna platser i kommunen. Fokus för arbetet är att vara trygghetskäpande vuxna men också att upptäcka och hjälpa ungdomar i riskzon för drogmissbruk och/eller kriminalitet. Fältassistenterna samarbetar med ett flertal olika aktörer, bl a skolan, polisen, andra fältgrupper i Stockholmsområdet, Mini-Maria, Ungdomsmottagningen och med föräldrar. Framförallt samarbetar dock fältassistenterna med fritidsgårdarna och deras personal eftersom man har en liknande funktion och riktar sig till samma målgrupp.

På senare år har svårigheter i samordningen mellan fältassistenterna och fritidsgårdarna uppmärksammats. För att förbättra samordningen av kommunens utåtriktade arbete gentemot ungdomar föreslår därför socialförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen att fältassistentverksamheten, som idag är organiserad under socialförvaltningen, flyttas över till kultur- och fritidsförvaltningen. Nedan följer en redogörelse för bakgrund till och en mer utförlig beskrivning av förslaget.

Bakgrund

I samband med en utredning 2019 av kommunens arbete med unga i riskzon (STOP-utredningen) föreslogs, mot bakgrund av att ett behov av stärkt samordning mellan fältassistenterna och fritidsgårdarna uppmärksammats, att en överflyttning av fältassistentverksamheten från dåvarande socialkontoret till kultur- och fritidsförvaltningen skulle utredas vidare. Under 2020 genomförde kommunens samordningschef en sådan utredning, i vilken olika aspekter av en omorganisering togs upp tillsammans med en jämförelse med andra kommuners organisering. Slutsatserna av utredningen var att en överflyttning skulle vara gynnsam för kommunens samlade uppsökande arbete med ungdomar.

Förbättrad samordning och tydligare roll för fältassistenterna

Fritidsgårdarna utgör idag en viktig samverkanspart för fältassistenterna. Dagens uppdelade organisering medför dock strukturella hinder för en fullt fungerande samverkan. Det rör sig bl a om sekretessmässiga hinder pga att det formellt sett är två olika myndigheter (nämnder) som berörs. Vidare rör det sig om verksamheternas lokalisering där fältassistenterna har sin lokal i Ekerö centrum och endast vistas på fritidsgårdarna som besökare. Därtill finns svårigheter med gemensam planering av arbetet eftersom man inte tillhör samma arbetsgrupp.

Inom socialförvaltningen är fältassistenterna ensamma om sitt uppdrag att arbeta uppsökande och förebyggande med ungdomar över 12 år. Det är inte heller aktuellt från socialförvaltningens sida att utöka detta arbete då problem hos målgruppen och deras familjer i de allra flesta fall redan är kända inom socialtjänsten och resurserna därför behövs för att ge stöd och hjälp till målgruppen genom ungdomsmottagningen, Mini-Maria samt råd- och stöd för familjer. Dessutom behövs resurser för att tidigt upptäcka familjer i behov av stöd på exempelvis familjecentralen och i samarbete med skolans lägre årskurser.

Detta gör att fältassistenterna idag har en otydlig anknytning till socialförvaltningens övriga organisation och att deras arbete därmed blir mindre effektivt.

Om fältassistenterna och fritidsgårdarna istället tillhörde samma nämnd och förvaltning skulle många av samordningshindren försvinna. En samorganisering under kultur- och fritidsförvaltningen skulle dessutom medföra en större samlad resurs till det utåtriktade arbetet med den målgrupp som fritidsgårdarna och fältassistentverksamheten har gemensamt. Det skulle vidare innebära bättre möjligheter att följa utvecklingen av ungdomskulturen i kommunen, vad gäller allt från aktiviteter och vistelseplatser till användande av alkohol och droger.

Samtidigt skulle den kontakt fältassistenterna har med övriga socialförvaltningen idag påverkas i marginell utsträckning då de även vid en eventuell organisering under kultur- och fritidsförvaltningen skulle fortsätta samarbetet med socialförvaltningen på motsvarande sätt, med samma kontaktvägar och omfattas av samma lagstiftning som idag. Inte heller det övriga samarbete som sker idag mellan nämnderna skulle påverkas.

Aspekter att beakta vid ändring av organisationstillhörighet

Nedan beskrivs vilka aspekter som behöver tas hänsyn till vid en överflyttning av fältassistentverksamheten från socialförvaltningen till kultur- och fritidsförvaltningen.

Upprätthållande av socialförvaltningens förebyggande arbete.

Sedan 2020 har socialförvaltningen använt den extra resurs som tillfördes fältassistentverksamheten inför 2018, och som permanentades inför 2019, till att utveckla en fördjupad samverkan med skolan för att tidigare kunna upptäcka barn och familjer med behov av stöd

och samordnade insatser. Detta utgör en central del av socialtjänstens förebyggande arbete, särskilt för åldersgruppen 6-12 år där det i övrigt inte finns någon naturlig arena för tidig upptäckt av sociala problem. Socialförvaltningens uppfattning är att detta arbete behöver fortsätta och att den resurs som idag används i arbetet därför behöver kvarbli inom ramen för socialnämndens budget. Det är därför endast aktuellt med en överflyttning av resurser motsvarande två fältassistenttjänster till kultur- och fritidsnämnden.

Förutsättningar för mottagande av verksamheten inom kultur- och fritidsförvaltningen

Av 2 kap 4§ socialtjänstlagen (SFS 2001:453) framgår att kommunfullmäktige har att besluta om vilken eller vilka nämnder som ska fullgöra de uppgifter som åligger kommunen enligt nämnda lag. En överflyttning av ansvaret för fältassistentverksamheten från socialnämnden till kultur- och fritidsnämnden innebär att kultur- och fritidsnämnden övertar en del av ansvaret för det socialt förebyggande och uppsökande arbetet med barn och ungdomar som det enligt 5 kap 1§ socialtjänstlagen (SFS 2021:453) åligger kommunen att tillhandahålla.

För att säkra kvalitet och kontinuitet i arbetet är det kultur- och fritidsförvaltningens uppfattning att det krävs tre fältassistenttjänster i den nya organisationen. För budgetåret 2022 kan detta lösas genom att verksamheten med "sommarpolare", som kommunstyrelsen finansierar, omvandlas till ytterligare en fältassistenttjänst. Sommarpolarna fyllde en mycket viktig funktion under pandemiåret 2020, men under 2021 visade det sig att många ungdomar återigen var bortresta under stor del av sommaren och "sommarpolarna" fick därigenom en mer marginell roll i det utåtriktade arbetet med ungdomar i kommunen. Under 2022 bedöms därför denna resurs komma till bättre användning inom ordinarie verksamhet, där det då även kommer finnas utrymme för särskild sommarverksamhet för ungdomar men i en annan form.

Organiseringen av fältassistentverksamheten i andra kommuner

Det saknas aktuella uppgifter om hur stor andel av Sveriges kommuner som har fältassistentverksamheten organiserad under kultur- och fritidsnämnden (eller motsvarande nämnd). Enligt en utredning av Riksförbundet för fältarbete från 2010 hade ca 25% av kommunerna fältassistentverksamheten organiserad under en kultur- och fritidsnämnd medan den i övriga kommuner utgjorde en del av socialnämndens ansvarsområde.

I Stockholmsområdet har idag ett flertal kommuner fältassistentverksamheten organiserad under kultur- och fritidsnämnden. Bland dessa finns Danderyd, Haninge, Sigtuna, Sundbyberg, Vallentuna och Österåker.

Finansiering av verksamheten och ändring av kultur- och fritidsnämndens reglemente

För att möjliggöra överflyttningen av ansvar för fältassistentverksamheten från socialnämnden till kultur- och fritidsnämnden behöver en överföring av medel motsvarande två fältassistenttjänster ske från socialnämnden till kultur- och fritidsnämnden för resterande del av 2022. Dessutom behöver överföring av de medel som för 2022 avsatts för

”sommarpolarna” göras från kommunstyrelsen till kultur- och fritidsnämnden för finansiering av en tredje fältassistenttjänst. Finansiering av fältassistentverksamheten behöver sedan beaktas i kultur- och fritidsnämndens budget för 2023-2025.

Vidare behöver ett tillägg göras i kultur- och fritidsnämndens reglemente för att tydliggöra nämndens utökade uppdrag avseende uppsökande och förebyggande arbete i enlighet med socialtjänstlagen (SFS 2001:453).